

Werkplan van de rekenkamercommissie van de gemeente
Edam-Volendam 2006

Het werkplan van de rekenkamercommissie

Inleiding

Voor u ligt het werkplan van de rekenkamercommissie van de Gemeente Edam-Volendam. Het werkplan kan beschouwd worden als het document waarin de wijze waarop de rekenkamercommissie haar werkzaamheden verricht, wordt beschreven. In het werkplan komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- het jaarlijkse onderzoeksplan
- het onderzoeksprotocol, de werkwijze
- het jaarverslag.
- integriteitregels
- het communicatieplan algemeen en na afronding van een onderzoek

Het werkplan wordt vastgesteld door de rekenkamercommissie.

De rekenkamercommissie

In de raadsvergadering van 22 december 2005 heeft de raad besloten een rekenkamercommissie in te stellen, bestaande uit vier leden uit de fracties en een externe voorzitter. Twee leden en plaatsvervangende leden worden benoemd uit de vertegenwoordigers van coalitiepartijen en twee leden en plaatsvervangende leden worden benoemd uit de oppositiepartijen.

De raad is op 16 maart 2006 in een nieuwe samenstelling met zijn werkzaamheden begonnen, de verkiezingen van 7 maart 2006 hebben geleid tot een verschuiving in de politieke verhoudingen binnen de gemeente.

Samenstelling

De rekenkamercommissie bestaat uit de volgende leden en plaatsvervangende leden en wordt vanuit de griffie ondersteund door een secretaris.

- De heer drs. P.M. van Meel   voorzitter (extern)
- Mevrouw M.T.M. Bond-schilder   lid
- De heer C.J.J. Veerman   lid
- De heer H. de Roos   lid
- De heer H.J.M. Sier   lid
- Mevr. drs. E. van der Voorde   secretaris

Plaatsvervangende leden

- De voorzitter (de plaatsvervangend voorzitter wordt door de raad benoemd uit de leden van de rekenkamercommissie)
- De heer N.G.M. Karhof
- Mevrouw J. Rijpstra
- Mevrouw G. Blakborn
- De heer S.J.F. Baart

Doelstelling

De rekenkamercommissie heeft tot doelstelling de burger het vertrouwen te bieden in het functioneren van de gemeente door gericht onderzoek te (laten) verrichten naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van processen, producten en diensten binnen de hierna te benoemen kaders:

- Gericht op feiten
- Onafhankelijk
- Vrij van politieke nuancering
- Primair gericht op het leren naar de toekomst
- Oplossingsgericht.

De rekenkamercommissie zal aldus bijdragen aan:

- De doeltreffendheid van beleid en een doelmatige en rechtmatige besteding van de publieke middelen
- De kwaliteit van het lokale openbare bestuur
- Een goed functionerende lokale democratie
- Een goed inzicht (transparantie) in het gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover

Waar gaat de rekenkamercommissie zich op richten?

De rekenkamercommissie zal onderzoeken initiatieven die gericht zijn op het toetsen en het verbeteren van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en vooral op de doeltreffendheid van het gemeentelijke beleid en de gemeentelijke organisatie.

Soort onderzoek	Vraagstelling
Doeltreffendheidsonderzoek	Zijn (worden) de door de raad afgesproken doelen en gewenste effecten daadwerkelijk verwezenlijkt?
Doelmatigheidsonderzoek	In hoeverre is het bestuur er in geslaagd de door de raad vastgestelde resultaten te realiseren tegen een zo gering mogelijke inzet van middelen? Verloopt dit volgens plan? Worden de doelen van het beleid gerealiseerd?
Rechtmatigheidsonderzoek	Is (wordt) voldaan aan de wettelijke kaders en regelgeving? Functioneert de gemeente naar behoren? Voldoet de organisatie aan eisen van ordeijkheid en controleerbaarheid? Is de beleidsinformatie op orde? Hierbij wordt het werk van de accountant op het gebied van de rechtmatigheid niet overgedaan.

Het werkkterrein van de rekenkamercommissie beslaat in principe alle beleidsvelden waar de gemeente een verantwoordelijk heeft. Dat geldt ook voor door de gemeente geheel of gedeeltelijk bekostigde instellingen. Dit laatste heeft gevolgen voor de voorwaarden die aan bijvoorbeeld gesubsidieerde instellingen gesteld moeten worden. De bevoegdheid van de rekenkamercommissie om onderzoek te mogen doen dient te worden vermeld in de subsidievoorwaarden.

Logo De keuze voor het logo van de rekenkamercommissie

Het beslisdocument van de rekenkamercommissie was getooid met een figuur die met een vergrootglas op zoek was naar "iets". De vraag was toen nog: hoe gaat de rekenkamerfunctie er uit zien? De rekenkamercommissie is nu een feit geworden. Het logo staat voor een gerichte zoektocht (de pen en het vergrootglas) met als resultaat een onderzoek waarmee een bijdrage geleverd kan worden aan de doelstellingen van de rekenkamercommissie.

Het jaarlijkse onderzoeksplan

De rekenkamercommissie stelt jaarlijks uiterlijk in de vergadering van november een jaarplan voor het daarop volgende kalenderjaar vast. Dit jaarplan wordt ter kennisname aan de raad, het college van B&W en de media gezonden. Bij het opstellen houdt de rekenkamercommissie rekening met de wensen van de raadleden en fracties. Het presidium wijst het moment aan waarop de raad of fracties een gemotiveerd verzoek kunnen doen tot het instellen van een onderzoek. Dit verzoek wordt in de raadsvergadering ter kennis gebracht. De rekenkamercommissie bericht dan maximaal of aan het verzoek kan worden voldaan. Indien dit niet het geval is, wordt dat besluit van een motivering voorzien.

Eventueel worden de inwoners van de gemeente om suggesties verzocht.

De rekenkamercommissie stelt uiteindelijk zelf het jaarplan vast.

Bij het opstellen van het jaarplan wordt ook rekening gehouden met onderzoeken die door de raad of het college op basis van art. 213a van de Gemeentewet zijn ingesteld.

De aangedragen onderzoeksonderwerpen worden door de secretaris opgenomen in een groslijst van potentiële onderzoeken. Op basis van de groslijst en onderstaande criteria stelt de rekenkamercommissie het jaarplan vast.

De criteria:

- Is het beleid actueel? Staat het beleid politiek, maatschappelijk of strategisch hoog op de agenda? Een onderzoek moet relevant zijn, aansluiten op visie, doelen en beleidsprioriteiten en een leereffect hebben.
- Gaat het om een kerntaak?
- Rekening houden met de maatschappelijke relevantie. Zijn er frequente klachten van inwoners over een bepaald thema? Zijn er thema's die bepalend zijn voor de landelijke politiek zoals handhaving en veiligheid.
- Is er een financieel belang?
- Risicoprofiel? (bijvoorbeeld een groot financieel of politiek risico?)
- Hoe lang loopt bepaald beleid? M.a.w. is het zinvol om al te onderzoeken of een bepaald doel bereikt is als geschat wordt dat het een paar jaar kan duren alvorens het beleid effect sorteert?

De rekenkamercommissie bepaalt hoe potentiële onderwerpen scoren op de criteria en hoe de afweging is.

De rekenkamercommissie kan overigens ook tussentijds, in afwijking van het onderzoeksplan, een keuze voor een bepaald onderzoeksonderwerp maken.

Jaarverslag

De voorzitter is verantwoordelijk voor het opstellen van een jaarverslag. De secretaris ondersteunt de voorzitter hierbij. Het jaarverslag wordt uiterlijk voor 1 april van het jaar volgend op het kalenderjaar waarover het verslag handelt, vastgesteld door de rekenkamercommissie.

In het jaarverslag wordt verslag gedaan van:

- de werkzaamheden van de rekenkamercommissie gedurende het kalenderjaar
- eventuele wijzigingen in de samenstelling van de rekenkamercommissie,
- eventuele wijzigingen in de werkwijze van de rekenkamercommissie
- het functioneren van de rekenkamercommissie
- monitoring activiteiten

Het jaarverslag wordt ter kennisneming verzonden aan de raad, het college en de media en wordt gepubliceerd op de website.

Integriteit

Naast de werkwijze voor het onderzoek is het ook belangrijk om een aantal integriteitregels voor het handelen van de leden van de rekenkamercommissie te formuleren, zodat zorgvuldig wordt omgegaan met verantwoordelijkheden en bevoegdheden en wordt vermenging van functies vermeden.

- De rekenkamercommissie vergadert in beslotenheid, de rapporten zijn openbaar.
- De leden van de rekenkamercommissie nemen geen afstand van een eenmaal uitgegeven rapport, advies, aanbeveling of richtinggevende uitspraak
- De leden zijn gekozen en benoemd door de gehele Raad. Zij bepalen hun overwegingen in de rekenkamercommissie zonder last of ruggespraak vanuit hun fracties en nemen een politiek onafhankelijke positie in.
- De leden vermijden uit eigen beweging het politieke woordvoerderschap in discussies in de Raad over lopende onderzoeken van de rekenkamercommissie en over de totstandkoming en kwaliteit van uitgebrachte rapporten, adviezen of uitspraken.

Communicatie

De voorzitter is belast met de algemene voorlichting en het woordvoerderschap. De contacten met het bestuur en het ambtelijk apparaat lopen via de voorzitter. Dit betreft in ieder geval:

- De aankondiging van het onderwerp van onderzoek aan de Raad, het College en de gemeentesecretaris;
- Het inlichten van de gemeentesecretaris over directe contacten tussen onderzoekers en ambtenaren die voor een bepaald onderzoek rechtstreeks benaderbaar zijn;
- Zaken die van belang zijn voor de relatie tussen het gemeentelijke apparaat en de rekenkamercommissie.

Alle overige contacten lopen in principe via de secretaris. Ten behoeve van de rekenkamercommissie wordt een (bescheiden) eigen briefpapier ontwikkeld en een eigen logo. Correspondentie aan en van de rekenkamercommissie wordt afgehandeld door de secretaris. Het postadres van de rekenkamercommissie is: De rekenkamercommissie van de Gemeente Edam-Volendam t.a.v. de secretaris, Postbus 180, 1130 AD Volendam, Tel 0288-298372

De rekenkamercommissie krijgt een eigen plaats op de website van de Gemeente Edam-Volendam.

Daarop wordt het volgende e-mailadres vermeld: rekenkamercommissie@edam-volendam.nl.

Communicatie in specifieke gevallen verlopen via onderstaand schema.

Moment/actie	Communicatie: doel en adres	Middel	Wie voert uit?
Vaststellen jaarlijkse onderzoeksplan	Ter kennisneming: raad	Brief aan Raad met startdocument	Secretaris rkc
	Ter kennisneming:college	Brief aan College	Secretaris rkc
Vaststellen van startdocument voor elk onderzoek door de rkc	Ter kennisneming: raad	Brief aan Raad met startdocument	Secretaris rkc
	Ter kennisneming:college	Brief aan College met startdocument	Secretaris rkc
Vaststellen van eindrapport met conclusies en aanbevelingen (inclusief de reactie op het bestuurlijke wederhoor, het onderzoeksrapport van het onderzoeksbureau met de reactie op het ambtelijke wederhoor)	Ter kennisneming: raad	Brief aan Raad met startdocument	Secretaris rkc
	Ter kennisneming:college	Brief aan College met startdocument	Secretaris rkc
	Mededeling: gemeentelijke organisatie	All users bericht	Secretaris rkc
	Ter kennisname: website	Website	Secretaris rkc
Monitoren	Mededeling: media	Persbericht	Kabinet
	Ter kennisneming raad	Brief	Secretaris rkc
Tussentijdse berichten	Ter kennisneming college	Brief	Secretaris rkc
	Incidenteel	Kan variëren	Secretaris rkc
Tussentijds vertrek van commissieleden of voorzitter	Mededeling raad, college, gemeentelijke organisatie, media	Brieven, persbericht	Secretaris rkc
Einde van zittingsperiode van de rekenkamercommissie	Mededeling: media	Persbericht	Kabinet
Vaststellen jaarverslag	Ter kennisneming raad en college	Brief	Secretaris rkc
	Mededeling media	Persbericht	Secretaris rkc
	Mededeling: website	Bericht op website	Secretaris rkc

De werkwijze van de rekenkamercommissie: het onderzoeksprotocol (zie ook de uitklapbare bijlage I stroomdiagram)

De rekenkamercommissie is belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering, begeleiding en sturing van het onderzoek volgens het door haar vastgestelde onderzoeksprotocol.

- 1 Besluit tot het instellen van een onderzoek: De rekenkamercommissie besluit tot het instellen van een onderzoek. Dit besluit wordt door de secretaris opgesteld en door de voorzitter en secretaris ondertekend.
- 2 Voorbereiding van het onderzoek: de voorzitter ondersteund door de secretaris stelt in samenwerking met betrokken sectoren/ambtenaren een beleidsschets op. De schets dient als achtergrondinformatie voor de leden van de rekenkamercommissie en voor het onderzoeksbureau aan wie gevraagd wordt een offerte uit te brengen. De schets biedt algemene en specifieke informatie over het te onderzoeken onderwerpen.
  - Beleidshistorie
  - Beleidskarakteristieken
  - Veronderstellingen die aan het beleid ten grondslag liggen
  - Doelstellingen van het beleid (zomogelijk in SMART termen)
  - Doelgroep(en) van het beleid
  - Betrokken bestuursorganen/sectoren/afdelingen/ambtenaren
  - Betrokken externe partijen/actoren
  - (Eerdere) evaluatie van het beleid
- 3 Opstellen van de onderzoeksopdracht: de voorzitter\ secretaris stellen de onderzoeksopdracht op;
- 4 De opdracht wordt besproken in de rekenkamercommissie, eventueel bijgesteld en uiteindelijk vastgesteld;
- 5 De onderzoeksopdracht gaat ter kennisneming naar de raad (via het presidium) en het college;
- 6 Selectie van onderzoeksbureaus: De voorzitter en de secretaris selecteren een aantal onderzoeksbureaus en gaan hun kwalificaties na. Zij selecteren drie bureaus die worden verzocht een offerte in te dienen;
- 7 De offertes worden beoordeeld door de rekenkamercommissie. Criteria hierbij zijn:
  - Ervaring en deskundigheid van het bureau en de onderzoekers;
  - De uitwerking van de probleemstelling en de operationalisering van de onderzoeksvragen;
  - De planning en begroting van het onderzoek;
  - De wijze waarop het onderzoek zal plaatsvinden;
  - De wijze van analyse van de gegevens;
  - De wijze van (tussentijdse) rapportage;
  - De prijs/kwaliteitsverhouding.
- 8 De rekenkamercommissie maakt een keuze voor één onderzoeksbureau.
- 9 De secretaris regelt de opdrachtverlening, deze wordt getekend door de voorzitter.
- 10 De secretaris regelt de afzegging van de andere twee onderzoeksbureaus.
- 11 De gehele opdrachtverlening vindt plaats conform de aanbestedingsregels van de Gemeente Edam-Volendam.

De uitvoering van het onderzoek

De rekenkamercommissie is tijdens het onderzoek bevoegd bij alle leden van het gemeentebestuur en bij alle ambtenaren de mondelinge en schriftelijke informatie in te winnen die zij nodig acht voor het uit te voeren onderzoek. De leden van het gemeentebestuur en de ambtenaren zijn verplicht de gevraagde informatie binnen de door de rekenkamercommissie gestelde termijn te verstrekken. Tijdens de uitvoering van het onderzoek beoordeelt de rekenkamercommissie of het wenselijk is de raad tussentijds te informeren.

Er vindt een eerste bijeenkomst plaats van de rekenkamercommissie en het gekozen onderzoeksbureau. Het bureau presenteert de onderzoeksopzet. Na bespreking, eventuele aanpassing en goedkeuring van de opzet wordt een en ander vastgelegd in een startdocument door de secretaris. Tussentijdse wijziging van het startdocument vindt alleen na goedkeuring door de rekenkamercommissie plaats. In het startdocument wordt het gehele traject beschreven, van de onderzoeksopdracht tot het toezenden van het eindrapportrapport van de rekenkamercommissie met

aanbeveling en conclusies aan de raad. Ook het communicatietraject wordt in het startdocument beschreven.

Er worden een aantal momenten van tussenrapportage met het onderzoeksbureau en de rekenkamercommissie afgesproken.

Het concept onderzoeksrapport wordt door de rekenkamercommissie besproken met het onderzoeksbureau en zonodig door het onderzoeksbureau aangepast. De rekenkamercommissie stelt het concept onderzoeksrapport vast.

Ambtelijke wederhoor

Het concept onderzoeksrapport wordt aan de gemeentesecretaris toegezonden met het verzoek om bij het onderzoek betrokken ambtenaren schriftelijk hun zienswijze op de weergave van het feitelijke bevindingen en eventuele andere onvolkomenheden te laten geven. De zienswijze kan met behulp van documenten onderbouwd worden. Betrokkenen zijn degenen wier taakuitvoering (mede) voorwerp van onderzoek is geweest. De rekenkamercommissie bepaalt wie verder nog als betrokkenen moeten worden aangemerkt.

De bevindingen van betrokken ambtenaren worden voorgelegd aan het onderzoeksbureau met het verzoek om een schriftelijke reactie.

Vaststellen definitieve onderzoeksrapport

De rekenkamercommissie stelt het onderzoeksrapport en de reactie op het ambtelijke wederhoor van het onderzoeksbureau definitief vast.

Vaststellen van het concept eindrapport

De voorzitter en de secretaris stellen het concept eindrapport van de rekenkamercommissie met conclusies en aanbevelingen aan de raad op. Dit wordt door de rekenkamercommissie besproken en vastgesteld.

Bestuurlijke wederhoor

Het college wordt in de gelegenheid gesteld om binnen een door de rekenkamercommissie vastgestelde termijn schriftelijk een zienswijze te geven op de conclusies en oordelen in het concept eindrapport van de rekenkamercommissie. Het college wordt tevens verzocht aan te geven wat zij voornemens is te doen met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie.

Vaststellen eindrapport

De voorzitter en secretaris stellen een schriftelijke reactie op de zienswijze van het college op. Het eindrapport en de reactie van de rekenkamercommissie op de zienswijze van het college, de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie en het nawoord worden definitief vastgesteld in de vergadering van de rekenkamercommissie.

Aanbieding aan de raad/ openbaarheid

Het eindrapport met de conclusies en aanbevelingen, de reacties op het bestuurlijke wederhoor en het onderzoeksrapport van het onderzoeksbureau met de reactie op het ambtelijke wederhoor worden zo spoedig mogelijk door de voorzitter aan de raad aangeboden. Een afschrift wordt toegezonden aan het college.

Met de aanbieding van het rapport is het openbaar geworden en wordt tevens een persbericht uitgegeven. Het rapport is vanaf dat moment te downloaden via de website van de gemeente.

De rapporten van de rekenkamercommissie worden zo spoedig mogelijk na aanbieding behandeld in een raadsbrede besprekronde van het Raadsplein. De voorzitter geeft een toelichting en is verantwoordelijk voor de beantwoording van de vragen.

Vervolgens worden de rapporten voorzien van een door de secretaris van de rekenkamercommissie geschreven raadsvoorstel en ter bespreking geagendeerd in de raad. De leden van de rekenkamercommissie maken geen deel uit van de beraadslaging in de raad.

Monitoren

Een jaar na de behandeling van een rapport van de rekenkamercommissie in de raad wordt door de secretaris van de rekenkamercommissie nagegaan wat er met het advies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie is gebeurd. De evaluatie wordt besproken door de rekenkamercommissie. De rekenkamercommissie brengt de raad op de hoogte van de bevindingen.